

- 38 Киричук О. Перехід Львівського Ставропігійського братства під юрисдикцію св. Апостольського Престолу // Берестейська унія (1596-1996): Статті і матеріали. – Львів, 1996. – С. 92–95
- 39 Киричук О. Ставропігійний інститут у громадському житті Галичини. – С. 18.
- 40 ЦДІАУ у Львові. – Ф. 129. – Оп. 2005. – Спр. 1011–1013, 1023.
- 41 Временник Ставропігійскаго Института съ месяцесловом на год 1902. – Львовъ, 1902. – С. 187–188.
- 42 ЦДІАУ у Львові. – Ф. 129. – Оп. 2005. – Спр. 727. – Арк. 7–8. Саме через недотримання цих умов церковним і світським судом (процеси проходили у 1922–1924 рр.) було визнано недійсним новий «українофільський» склад Інституту, обраний у 1915 р. після втечі до Росії його попереднього керівництва.
- 43 Россер Дж. Братства и социальное взаимодействие в средневековых английских городах. – С. 206.

SUMMARY

Alexandra Kirichuk

LIV USPENIAN STAUROPEGIAN FELLOWSHIP
IN CONTEXT CULTURAL PROCESSES EUROPE

Analyzes the phenomenon of Lviv stavropigiynogo Brotherhood. The circle of its features, compared with similar European konfraterniyamy / guild.

Keywords: Lviv Dormition Brotherhood, stavropihiya, church, Patriarch of Constantinople, public life.

Beata Lorens,

Uniwersytet Rzeszowski

STATUTY BRACTW CERKIEWNYCH EPARCHII LWOWSKIEJ W ZBIORACH ARCHIWÓW I BIBLIOTEK POLSKICH

Статути церковних братств Львівської єпархії у фондах польських архівів та бібліотек

У фондах архівів і бібліотек у Польщі зберігаються статути церковних братств із території унійного Львівського деканату, видані у XVIII ст. Вони належали братствам при унійних парафіях у Куликові, також у Крехові. Статутні записи були пов'язані з уставом православного братства Успіння Пречистої Діви Марії у Львові від 1586 р., містили також правила (канони) норми, введені після унії з Католицькою церквою.

Bractwa cerkiewne, będące stowarzyszeniami religijnymi wiernych świeckich, funkcjonujące w parafiach greckokatolickich w XVIII w. działały na podstawie aktów normatywnych, zwanych statutem lub ustawą bracką. Ich wystawcami byli rządcy eparchii, w granicach której położona była parochia. Zwykle statut poprzedzony był słowem pasterskim i błogostawieństwem biskupim. Sama ustawa formułowała zasady, na jakich bractwo miało funkcjonować. Zawierała zatem postanowienia

dotyczące celów stowarzyszenia, obowiązków i przywilejów członków oraz ustanawiała zarząd stojący na czele konfraterni i reprezentujący ją na zewnątrz.

W zbiorach archiwów i bibliotek polskich znalazły się ustawy brackie pochodzące z terenu XVIII – wiecznej eparchii lwowskiej. Dotyczyły one konfraterni funkcjonujących głównie w dekanatach żółkiewskim i kulikowskim, które w wyniku regulacji józefińskich prowadzonych w latach 1784–1786 znalazły się w granicach eparchii przemyskiej¹.

Informacje o statutach nadanych przez eparchów lwowskich bractwom działającym przy cerkwiach parochialnych we wspomnianych dekanatach znalazły się w sprawozdaniach opracowywanych przez dziekana kulikowskiego i żółkiewskiego ks. G. Pietruszewicza na polecenie władz austriackich w grudniu 1787 r.²

Tabela 1

Statuty bractw cerkiewnych z terenu dekanatu kulikowskiego i żółkiewskiego eparchii lwowskiej w II połowie XVII i w XVIII wieku

L.p.	Miejscowość	Wezwanie cerkwi i bractwa	Data wystawienia statutu	Wystawca statutu
1.	Derewnia	Narodzenie NMP	8.V.1699	Józef Szumlański
2.	Doroszów Wielki	Sobór NMP	5.II.1755	Antoni Lewiński
3.	Dzibułki	Kosma i Damian MM.	1.XII.1741	Atanazy Szeptycki
4.	Glińsko Górne		5.IV.1741	Atanazy Szeptycki
5.	Hrebeńce	Mikołaj Bp	1730	Atanazy Szeptycki
6.	Krechów	Prakseda M.	1762	Leon Szeptycki
7.	Kukizów	Mikołaj Bp	24.IX.1735	Atanazy Szeptycki
8.	Kulików	Zaśnięcie NMP	VI.1744	Atanazy Szeptycki
9.	Kulików	Dymitr M.	20.X.1725	Atanazy Szeptycki
10.	Piły	Podwyższenie Krzyża Św.	14.VI.1694	Józef Szumlański
11.	Żółtańce	Zaśnięcie NMP	1697	Józef Szumlański
12.	Żółkiew	Narodzenie NMP	29 I 1681	Józef Szumlański

Źródło: Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu. – Sygn. 1470 (Introductio et observatio Regulaminis ad Pietatem spectantis). – S. 211–213; Kołbuk W. Kościoły wschodnie w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne. – Lublin, 1998. – S. 182–183, 199–200.

Spośród 12 wymienionych ustaw udało się odnaleźć 3 statuty należące do konfraterni miejskiej i przedmiejskiej w Kulikowie oraz bractwa w Krechowie. Są one przechowywane w Bibliotece Narodowej w Warszawie oraz w Archiwum Państwowym w Przemyślu. Konfrontacja informacji zawartych w sprawozdaniu dziekańskim z 1787 r. z tekstem statutów prowadzi do spostrzeżenia, iż daty wystawienia dokumentów są rozbieżne. W przypadku bractwa Zaśnięcia NMP w Kulikowie jest to różnica w dacie dziennej, zaś co do bractwa w Krechowie w dacie rocznej (1762 rok w sprawozdaniu dziekańskim, zaś 1763 w statucie). Powyższe ustawy brackie zostały spisane języku cerkiewnoślowiańskim. Statut bractwa przy cerkwi w Krechowie miał formę drukowanego formularza, który uzupełniano w pozostawionych pustych miejscach

informacjami szczegółowymi dotyczącymi wezwania cerkwi, nazwy miejscowości, przynależności dekanalnej i diecezjalnej.

Wszystkie trzy ustawy brackie pochodziły z XVIII w., a więc z czasów gdy eparchia lwowska przyjęła unię z Kościołem łacińskim. Mimo to rozwiązania organizacyjne zawarte w nich, zaczerpnięte zostały z tradycji ustawy bractwa Zaśnięcia NMP we Lwowie pochodzącej z 1586 r.³

Szczególnie widoczne były wpływy konfraterni uspieńskiej w najstarszym z odnalezionych statutów, przeznaczonym dla bractwa starszego przy cerkwi św. Dymitra w Kulikowie⁴. Ustawę dla towarzystwa skupiającego ludność zamieszkałą na przedmieściu żółkiewskim wystawił eparcha lwowski, halicki i kamieniecki Atanazy Szeptycki 20.X.1725 r. we Lwowie przy katedrze św. Jura. O ustawę prosiło dziesięciu przedmieszczan kulikowskich wymienionych z nazwiska. W żadnym z pozostałych statutów nie zapisano tak dokładnych informacji o osobach występujących z inicjatywą wydania aktu prawnego dla bractwa.

Statut składał się z 14 artykułów regulujących obowiązki członków oraz zakres działalności konfraterni. Eparcha określił porządek wpisywania się do bractwa, nakazując czynić to w cerkwi w obecności duchownego. Wstępujący składał przysięgę, kładąc dwa palce na Ewangelii i wypowiadając odpowiednią formułę roty. Przy zapisie należało oddać do skrzynki brackiej funt wosku⁵. Do bractwa mogli wstępować ludzie wywodzący się z różnych grup społecznych (szlachta, mieszczenie, chłopi), a także osoby zamieszkujące zarówno teren parochii przedmiejskiej, jak też przybysze spoza Kulikowa. Bracia mieli pozostawać w posłuszeństwie i podległości unickiemu biskupowi lwowskiemu oraz pod zwierzchnictwem miejscowego kapłana, któremu winni oddawać «cześć i poszanowanie».

Zebrania brackie należało zwoływać przynajmniej raz w miesiącu, ewentualnie jeśli zajdzie taka potrzeba. Miejscem zebrania miała być cerkiew lub budynek na gruncie cerkiewnym. Przy okazji schadzki należało wpłacić do skrzynki brackiej po 3 gr. Bracia zamieszkali poza Kulikowem i nie bywający na schadzkach miesięcznych uiszczali opłatę zbiorczo za cały rok. Raz w roku w niedzielę Tomaszową, czyli w pierwszą niedzielę po Wielkanocy, odbywano zebranie elekcyjne, na którym wybierano władze bractwa złożone z dwóch braci starszych i dwóch młodszych. Podczas spotkania ustępujący zarząd składał relację ze swego urzędowania. Bracia mogli powierzyć pełnienie urzędu dalej tym samym starszym lub wybrać nowe osoby. Przy wyborze należało brać pod uwagę uczciwość i zaangażowanie kandydatów w sprawy cerkwi. Do zadań zarządu należała kontrola finansów bractwa poprzez dysponowanie skrzynką bracką, umieszczoną w cerkwi, zaopatrzoną w dwa zamki. Klucze do niej mieli trzymać starszy i młodszy brat. Mogli ją otwierać tylko wspólnie. Podczas zebrania brackich należało zachować spokój i poszanowanie dla wszystkich. Osoby wywołujące spory i kłótnie miały być od razu upominane i karane przez duchownego i pozostałych braci. Kary przewidziane w statucie polegały na oddaniu na potrzeby cerkiewne pewnej ilości wosku (od 4 do 10 funtów) oraz zamknięciu w dzwonnicy w niedzielę po Służbie Bożej przez 4 godziny. Za poważniejsze naruszenia statutu lub brak podporządkowania się wyrokowi sądu brackiego należało odsyłać winnego do sądu biskupiego.

Do najważniejszych zadań brackich należała troska o chrześcijański pochówek zmarłych konfratrów i pamięć modlitewna o nich. Obowiązkiem każdego brata był udział w pogrzebach towarzyszy. Ciało zmarłego należało odprowadzić w procesji ze świecami do cerkwi i grobu. Eparcha zalecał stosowanie tradycyjnych chrześcijańskich zwyczajów towarzyszących pogrzebowi. Bractwo miało opłacić liturgię i parastas odprawiony przez duchownego oraz darować jałmużnę ubogim. Jeśli ktoś nie zapisany do konfraterni chciałby być pochowany zgodnie z ceremoniałem brackim, jego krewni powinni wynagrodzić koszty poniesione przez bractwo, wpłacając datek według swych możliwości. Zadaniem bractwa była również pomoc finansowa dla braci, którzy popadli w ubóstwo⁶.

Kolejny zachowany statut należał do bractwa męskiego przy cerkwi Zaśnięcia NMP w Kulikowie. Został wydany w czerwcu 1744 r. również przez eparchę Szeptyckiego, będącego już wówczas arcybiskupem metropolitą kijowskim⁷. Składał się z 11 artykułów poprzedzonych błogosławieństwem metropolity dla konfraterni. Większość regulacji przyjętych w ustawie nawiązywała do zaprezentowanego powyżej statutu bractwa przedmiejskiego kulikowskiego. Podobieństwa występowały zarówno, jeśli chodzi o zadania konfraterni, jak i jej organizację. Różnice wynikały ze szczegółowych przepisów określających np. wysokość wpisowego oddawanego nie w postaci wosku jak wcześniej, ale pieniędzy (1 złoty). Większą uwagę statut kładł na przystąpieniu osoby chcącej wpisać się do bractwa do sakramentów św. w dniu zapisu. Podobnie jak w kulikowskim bractwie przy cerkwi św. Dymitra kandydat składał przysięgę, której rota wpisana była do ustawy. W czasie elekcji odbywanej również w niedzielę Tomaszową wybierano dwóch braci starszych oraz obsadzano funkcje pisarza, pałamarza, czyli zakrystianina oraz didaskała, czyli nauczyciela w szkole parochialnej. Precyzowano ilość nabożeństw opłacanych z kasy brackiej, a odprawianych w ciągu roku w intencji zmarłych (3 liturgie z parastasem) oraz za żywych członków bractwa (1 liturgia). Zwrócono również uwagę na konieczność prowadzenia księgi z *białego papieru*, do której wpisywano nazwiska członków konfraterni, sprawozdania z sesji i elekcji władz oraz dochody i wydatki ponoszone przez bractwo⁸.

Trzecia z ustaw brackich należała do konfraterni działającej we wsi Krechów przy cerkwi św. Praksedy. Została nadana w 1763 r. we Lwowie przez eparchę lwowskiego, halickiego i kamienieckiego, archimandrytę mieleckiego Lwa Szeptyckiego⁹.

Statut składał się z 10 artykułów o określonych tytułach: o przyjęciu do bractwa, o sesjach, o karaniu braci swarliwych, o powinnościach braci w Służbie Bożej, o wspomżeniu braci ubogich, o wybieraniu braci starszych, o skarbonie brackiej, o pogrzebach brackich, o legatach dla duchownego i bractwa, o rejestrach brackich.

Chcący wstąpić do konfraterni miał przystąpić do spowiedzi i komunii świętej, a następnie w cerkwi w obecności parocha i bractwa, po wyznaniu wiary, stojąc przed carskimi wrotami miał złożyć przysięgę. Rota przysięgi brzmiała: «W imię Ojca i Syna i Świętego Ducha. Amen. Ja... wstępując do tego bractwa przy cerkwi pw. św. Praksedy obiecuję Panu Bogu Wszchemogącemu w Trójcy Świętej Jedynemu w nim do ostatniego oddechu mojego przebywając, całym sercem Panu Bogu i św. Praksedzie wiernie służyć, przepisanyom ustawom nie sprzeciwiać się, ale wszystkie artykuły zachowywać. Tak mi dopomóż Bóg i niewinna Męko Chrystusowa». Po złożeniu

przysięgi kandydat miał być wpisany w rejestr bracki, zaś do skarby brackiej oddawał wpisowe w wysokości 1 zł lub według swych możliwości. Fundusze te przeznaczano na świece lub inne potrzeby cerkwi.

Zebrania brackie miały odbywać się przynajmniej raz w miesiącu w miejscu wyznaczonym, na terenie cerkiewnym, w obecności duchownego. Z okazji zebrania każdy brat miał dać 3 gr do skrzynki brackiej na potrzeby cerkiewne. Składkę można było wpłacać za cały rok w kwocie 1 zł i 6 gr. Podczas sesji należało zachować zgodę. Bracia kłótlivi mieli być od razu karani przez duchownego i bractwo karami pieniężnymi (grzywnami). Inną karą przewidzianą w statucie dla tych, którzy trwali w gniewie było zamknięcie w więzy dzwonnicy.

Wszyscy bracia w każdą niedzielę i święto powinni uczęszczać na nabożeństwa do cerkwi. Podczas liturgii powinni stać ze świecami jedną lub dwoma parami przed ołtarzem. Mieli też zadbać o ozdobę cerkwi. W przypadku popadnięcia brata w niedostatek na skutek obiektywnych czynników, a nie z własnej winy, np. z powodu pijaństwa, bractwo miało zatroszczyć się o pomoc finansową dla niego.

W niedzielę Tomaszową odbywało się zebranie elekcyjne, na którym wybierano dwóch braci starszych. W obecności parocha należało najpierw wysłuchać sprawozdania z pełnionej funkcji osób do tej pory zarządzających bractwem. Potem wybierano nowych lub ponownie powierzano pełnienie obowiązków tym samym braciom. Nowo wybrani mieli złożyć przysięgę, że będą uczciwie pełnić swój urząd. Na zebraniu wybierano również pałamarza pełniącego obowiązki zakrystianina w cerkwi oraz didaskała.

Skrzynka bracka z pieniędzmi i innymi rzeczami brackimi miała być przechowywana w cerkwi, ewentualnie u brata starszego lub w innym bezpiecznym miejscu. Należało zaopatrzyć ją w dwa zamki, do których jeden klucz przechowywał duchowny, zaś drugi – brat starszy. Oni sami nie powinni otwierać skarby, lecz w obecności innych dwóch braci.

W przypadku śmierci brata wpisanego należało udać się do jego domu z kapłanem i świecami, odprowadzić ciało do cerkwi i grobu z nabożeństwem oraz pamiętać o jego duszy w modlitwach. Za pieniądze brackie zamawiano w ciągu roku cztery nabożeństwa: trzy za zmarłych i jedno za żywych braci. Na tych nabożeństwach wszyscy bracia powinni być obecni. Jeśli ktoś z nie zapisanych do konfraterni chciałby być pochowany z ceremoniałem brackim musiałby za świece i udział bractwa wpłacić datkę na potrzeby cerkiewne. Bractwo i duchowny nie powinni ingerować wzajemnie w swe dochody. Bractwo miało posiadać księgę, do której należało wpisywać odbyte sesje, rejestrować dochody i wydatki oraz nazwiska osób tworzących zarząd konfraterni. Księga ta miała być okazywana podczas wizytacji biskupich i dekanalnych¹⁰.

Zawartość treściowa ustawy z Krechowa jest tożsama ze statutami brackimi nadawanymi w latach 1755–1780 przez eparchów przemyskich konfraterniom w miejscowościach podległych ich władzy duszpasterskiej¹¹.

Dokumenty statutowe bractw traktować należy jako świadectwo intencji założycieli, nie zaś jako odbicie realnego stanu. Często zdarzało się, że bractwo tylko w niewielkim stopniu realizowało cele zawarte w statutach albo wręcz w ogóle nie wypełniało swych

zadań. Nieraz konieczne było zwrócenie uwagi przez przełożonych na konsekwentne wypełnianie obowiązków lub też korekta założeń statutowych. Taka sytuacja miała miejsce w bractwie przy cerkwi Zaśnięcia NMP w Kulikowie, które w 1781 r. zostało przez nominowanego wówczas unickiego biskupa lwowskiego Piotra Bielańskiego upomniane za łamanie ustawy brackiej z 1744 r. Bracia skupieni w konfraterni naruszali statut, gdyż «sesje brackie bez przytomności parocha swego, a czasem i bez wiedzy jego składają i na tych rady uszkadzające prawu jego i własności cerkiewnej czynią, skąd też kłótnia między niemi i parochem pochodzi, w paleniu światła zbytują, na które z karbony cerkiewnej zbytęcną expensę z ubliżeniem potrzebniejszej expensie cerkiewnej łożą i resztę gotowizny z teje karbony, nawet summki znaczne funduszowe wieczyste, z pokrzywdzeniem cerkwi i fundatorskich intencji na mniej konieczne potrzeby wydają i tracą, a potrzebniejsza i pilniejsza reparaacja w zaniedbanii, dłużki pomniejsze i prowizyjka w niektórych z dawna zaległe na te odbierać się powinny do niepamięci u nich zagrzebane zostają. Z przychodu i rozchodu kalkulacyi należytej od roku 1763 aż do niniejszego 1781 bywsi prowizorami starszemi nie czynili, tudzież parocha swego nie szanują, drugich gorszą, fermentują [...] Nauk w cerkwi od tegoż parocha miewanych nie słuchają i przeciw niemu szemrają»¹².

Eparcha poprzez podpisaną przez siebie *Ordynację*, spisaną w języku polskim, wyznaczył nowy porządek funkcjonowania bractwa. Odwoływał się w niej wyraźnie do statutu podpisanego przez swego poprzednika metropolitę Atanazego Szeptyckiego, powołując się na sformułowania zawarte w artykułach dotyczących zebrań brackich (artykuł trzeci), udziału w nabożeństwach niedzielnych i świątecznych (artykuł piąty) oraz elekcji władz brackich (artykuł szósty). Bractwu uspiewskiemu w Kulikowie odtąd nakazano, aby «sesyi brackich sami bez parocha swego składać nie ważyli się, lecz wraz z tymże parochem, który (...) na każdej bywać i prezydować, czyli pierwsze miejsce posiadać powinien. Inaczej cokolwiek by ciż bracia zamysłem swoim chociaż jednostajnie, a bez parocha zaradzili, uchwalili i postanowili, wszystko to za nieważne tym postanowieniem na zawsze uznaje się i deklaruje»¹³.

Mankament życia brackiego, który miał zostać zreformowany poprzez zarządzenie biskupa Bielańskiego, dotyczył wybierania do władz konfraterni nieodpowiednich ludzi. Eparcha wyraźnie wskazał: «bractwo z parochem w obieraniu starszego brata zachować zawsze to będą powinni, żeby takowego z między siebie na starszeństwo obierali, którzyby sumieniem dobrym, pobożnością i doskonałością był nad innych, i w razie potrzebnym pomoc Cerkwi, a zawsze przykład dobry dla braci i pospółstwa dawał, nie zaś takowego, któryby i podniety do wzajemnych kłótni dawał i grosz cerkiewny na tych poparcie expensował». Te uwagi podyktowane zostały sytuacją w kulikowskim bractwie uspiewskim, gdzie pełniący obowiązki starszego brata (prowizora) Jan Rabczyński podczas pobytu komisji biskupiej znieważył miejscowego parocha Wodzińskiego i jego małżonkę oraz naraził bractwo na straty finansowe, przeznaczając fundusze brackie na prowadzenie sprawy sądowej przeciwko kapłanowi. Już wcześniej Rabczyński dał się poznać jako człowiek kłótniwy, za co został wydalony z bractwa, ale później «częścią na prośbę, częścią przez wzgląd na postrzeżoną w nim poprawę» został ponownie przyjęty do stowarzyszenia. Teraz wyrok biskupi był nieodwołalny: «z konfraterni kulikowskiej na zawsze eliminuje się i aby do

tegoż bractwa nigdy przyjętym nie był. Ponadto Rabczyński miał uroczyście przeprosić parocha i jego małżonkę przez godne osoby duchowną i świecką¹⁴.

Kolejne przepisy regulujące działalność bracką wiązały się z wydatkami ponoszonymi przez konfraternię a przeznaczonymi na upiększenie nabożeństw i procesji. Biskup Bielański zalecał ścisłe trzymanie się litery statutu w tym względzie i ograniczenie niepotrzebnych wydatków. Postulował, aby «na zawsze od tych czas żadna expensa mniej konieczna nad pilniejszą i potrzebniejszą podejmowana nie była, dlatego bractwo z parochem pierwszej powinni osądzić jakowa potrzebniejsza jest około cerkwi reparaція i tę zaczynać i skutkować mają»¹⁵.

Biskup Bielański zmienił postanowienie statutu z 1744 r., według którego klucze do skrzynki brackiej były w rękach seniorów bractwa. W Ordynacji z 1781 r. zapisano: «Karbona cerkiewna ma być dwoma zamkami opatrzona, od których klucz jeden przy kapłanie, drugi przy braciach zostawać powinien i kiedy pieniądze do niej wrzucane lub z niej na jaką potrzebę brane być mają, nie inaczej tylko przy kapłanie i dwóch z braci otwierana być powinna»¹⁶.

Zwrócono też bacniejszą uwagę na przykład życia, jaki winni dawać pozostałym wiernym członkowie bractwa: «Bractwo kulikowskie z obowiązków własnych i dla przykładu pospólstwa nie zostającego w bractwie na nabożeństwie zawsze w dni powinno być, tego z wszelką skromnością i nauk od parocha miewanych z pilnością słuchać, należyte uszanowanie temuż parochowi na każdym miejscu oddawać będą powinni». Poprawy wymagała również dyscyplina panująca w organizacji. Ponownie potwierdzono obowiązek uczestniczenia w zebraniach brackich, a za uchylenie się od niego winni podlegali karom nakładanym przez konfraternię wraz z kapłanem. Oprócz kar pieniężnych, przeznaczonych na potrzeby cerkwi, przewidziano możliwość usunięcia z konfraterni brata «nieposłusznego, zuchwałego i kłótliwego»¹⁷.

Z analizy treści statutów bractw cerkiewnych działających w parochiach unickiej diecezji lwowskiej a wystawionych w XVIII w. wyraźnie widać tendencję do ograniczania roli elementu świeckiego na rzecz duchownego. To kapłan wraz z seniorem bractwa miał wpływ na działalność konfraterni i na dysponowanie środkami finansowymi zgromadzonymi w skarbnicy brackiej. Starano się skłonić członków konfraterni do posłuszeństwa i otoczenia szacunkiem osoby duchownego. Większą też uwagę przywiązywano do wymiaru religijnego bractwa, starając się ograniczyć jego funkcje towarzyskie, a skoncentrować na pobożnym uczestnictwie w nabożeństwach cerkiewnych.

- 1 Kołbuk W. Granice i sieć parafialna greckokatolickiej diecezji przemyskiej na przełomie XVIII i XIX // Polska – Ukraina. 1000 lat sąsiedztwa. – Przemysł 1996. – T. 3 / Pod red. S. Stępnia. – S. 103–104.
- 2 Archiwum Państwowe w Przemyślu, Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu (dalej – APP, ABGK). – Sygn. 1470 (Introductio et observatio Regulaminis ad Pietatem spectantis). – S. 211–213.
- 3 Привілеї національних громад міста Львова / Упоряд. М. Капраль. – Львів, 2000. – С. 500–504; Ісаєвич Я. Братства та їх роль у розвитку української культури XIV – XVIII ст. К., 1966. С. 61–62.
- 4 Biblioteka Narodowa w Warszawie. – Biblioteka Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu (dalej –BN, BKGK). – Akc. 2796 (Księga bractwa starszego przy cerkwi św. Dymitra w Kulikowie 1725). – K. 1.

- 5 Funt wynosił około 0,405 kg.
- 6 BN, BKGK. – Акс. 2796. – К. 1–7.
- 7 Тамże. – Акс. 2842 (Księga bractwa przy cerkwi Zaśnięcia NMP w Kulikowie 1744). – К. 1–4.
- 8 Тамże.
- 9 APP, ABGK. – Sygn. 1471 (Introductio et observatio Regulaminis ad Pietatem spectantis). – S. 219–226.
- 10 Тамże.
- 11 Lorens B. Bractwa cerkiewne w eparchii przemyskiej w XVII–XVIII wieku. – Rzeszów, 200. – S. 110–111.
- 12 BN, BKGK. – Акс. 2842. – К. 5.
- 13 Тамże. – К. 5v.
- 14 Тамże. – К. 5v, 7–7v.
- 15 Тамże. – К. 6.
- 16 Тамże. – К. 6v.
- 17 Тамże.

SUMMARY

Beata Lorens

CHAPTERS OF ORTHODOX FELLOWSHIPS OF THE LVOV EPARCHY IN POLISH ARCHIVES AND LIBRARIES

There are chapters of the Orthodox Fellowships from the area of the Lvov diocese of the Uniate Church as issued in the XVIII century that constitute resources of archives and libraries in Poland. The chapters belonged to fellowships that operated alongside the parish churches of the Uniate Church in Kulikyw and Krechyw. The provisions of the chapters referred to the Bill of the Orthodox Fellowship of Assumption of Saint Mary in Lvov from the year 1586 and in addition to these there were also provisions introduced after the access of the Orthodox Church to the union with the Catholic Church.

Юлия Шустова,

*кандидат исторических наук, доцент,
Историко-архивный институт Российского
государственного гуманитарного университета*

РАЗРЕШЕНИЯ ЦЕРКОВНЫХ ИЕРАРХОВ НА ИЗДАНИЕ КИРИЛЛИЧЕСКИХ КНИГ В ТИПОГРАФИИ ЛЬВОВСКОГО УСПЕНСКОГО БРАТСТВА В XVIII В.

У статті проводиться джерелознавчий аналіз дозволів львівських єпископів на видання книг у друкарні Львівського Успенського братства у XVIII ст. Розглядаються умови роботи кириличної друкарні після Замойського помісного церковного собору 1720 р. Уточнюється датування кириличних видань друкарні Львівського братства.

Ключові слова: Кириличні стародруки, Львівське Успенське Ставропігійське братство, історія книгодрукування, друкарня.